

Quaderns Divulgatius, 29

XIII Seminari sobre la Traducció a Catalunya

Barcelona, 2006

Presentació

Laura Santamaria

Traduccions i originals apareixen per separat davant dels seus lectors, de tal manera que s'altera la convivència d'uns textos que, de fet, estan intrínsecament relacionats. Són poques les modalitats de traducció en què podem gaudir dels dos textos alhora, però, per exemple, en el cas de les pel·lícules subtítulades i de les edicions de poesia bilingües sí que tenim accés simultani a l'original i a la traducció. Precisament aquesta és una qualitat que fa que alguns espectadors s'estimin més veure pel·lícules subtítulades que no pas doblades i que les edicions bilingües de poesia siguin ben rebudes pels lectors.

De la mateixa manera, autors i traductors mantenen relacions molt poc visibles. En aquest XIII Seminari, però, hem volgut assegurar a la mateixa taula creadors i traductors amb la intenció de destriar si la feina que fan és tan diferent i d'analitzar com perceben la relació entre les seves tasques. Hem sentit la reflexió d'aquells creadors que fan traduccions i ens hem endinsat en la lectura del text original en què es basen els traductors.

En la primera taula, les intervencions de Francesc Orteu i Heike van Lawick, que recollim en aquest volum, ens expliquen la tasca

dels guionistes i dels traductors per al doblatge. Francesc Orteu reflexiona sobre la condició dels guionistes que els obliga a ser «males persones» i complicar la vida dels seus personatges, ja que sense aquestes vides difícils no podrien crear històries. Aquesta perversitat, alhora, els enemista amb els actors i els periodistes. Els traductors prenen aquests diàlegs com a punt de partida per tal de recrear-los en una altra llengua. Heike van Lawick ens detalla la feina que hi va haver al darrere de les traduccions al valencià que durant uns pocs anys es van poder veure a Canal 9. La iniciativa de doblar al català va generar una gran indústria del doblatge que es va perdre, al mateix temps que desapareixien les il·lusions de trobar una varietat lingüística amb què ens sentíssim còmodes els parlants del Principat i del País Valencià. El punt en contacte que tenen guionistes i traductors no provoca gaire enveja: la invisibilitat davant dels espectadors que només tenen ulls per als actors.

En la taula dedicada a la poesia, Alfred Sargatal, Gabriel de la S.T. Sampol i Arnau Pons reflexionen sobre la creació i la traducció poètiques. Arnau Pons fa una anàlisi de l'ús ideològic de les traduccions al català i reflexiona sobre el joc de miralls que esdevé quan volem arribar als textos aliens en llengua pròpia, de tal manera que la mateixa tria de textos exerceix una violència que perverteix el sistema d'arribada amb la perplexitat evident dels lectors. D'altra banda, Gabriel de la S.T. Sampol s'endinsa en els dos tipus de traducció possibles, la subsidiària i la substitutòria, per analitzar els conceptes de llibertat i creativitat. Ja des d'un punt de vista més personal, Alfred Sargatal ens relata la seva experiència com a traductor i la pròpia reacció davant del text acabat de crear.

La creació i la traducció de textos d'humor va ser l'eix de la tercera taula rodona del XIII Seminari de Traducció. En aquest número de *Quaderns Divulgatius* podreu trobar els articles de Marta Pera i Carles Cano. Marta Pera, com a traductora amb una llarga trajectòria dedicada a la traducció de textos basats en l'humor, tant de prosa com de guions de sèries televisives, posa en relleu les restriccions que aquest

gènere imposa al traductor, ja que ha d'aconseguir un efecte similar al del text original amb els seus lectors, malgrat que la pròpia essència de l'humor és un element intrínsec del fet cultural. Carles Cano compara la tasca del contacontes amb la del traductor i la semblança entre aquestes dues professions, de vegades perquè ha de canviar la llengua a un conte per poder-lo explicar a una nova audiència, de vegades perquè vol narrar oralment unes històries que moltes vegades tenen un origen escrit.

Aquest recull que teniu a continuació és el resultat de posar de manifest les relacions entre creadors i traductors.